

WVS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 12:00 uur d.d. 26 mei – 11:30 uur d.d. 27 mei

5.1.2e

3

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.5

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen Seniorenverenigingen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- 'Alle seinen op groen' melden media nadat bekend wordt dat de volgende reeks versoepelingen vervroegd ingaat. De Volkskrant en Trouw halen de uitspraak van minister De Jonge -"wat moet stijgen, stijgt, wat moet dalen, daalt"- aan om de versnelling uit te leggen. Ook AD wijst op 'hard dalende' besmettings- en ziekenhuiscijfers. Met dit besluit zou het kabinet ingaan tegen het advies van het OMT om stap 3 van het openingsplan op 9 juni te houden.
- GGD GHOR Nederland bevestigt signalen binnen te krijgen vanuit meerdere GGD-regio's dat vaccinatiemedewerkers van de GGD regelmatig te maken krijgen met agressie en geweld. Volgens een manager bij de GGD uit Utrecht lopen de emoties soms ook hoog op bij teststraten en telefonisch bij de callcenters.
- KBO Brabant -die spreekt namens ANBO, KBO-PCOB, NOOM en Koepel Gepensioneerden- meldt dat verscheidene seniorenverenigingen willen dat de gemeenschaps- en buurthuizen volledig opengaan. "De vrijwilligers van de lokale seniorenverenigingen staan te popelen om de ontmoetingsactiviteiten in gemeenschaps- en buurthuizen weer op te starten. Zij zien in de praktijk wat de langdurige thuisisolatie betekent voor senioren; velen zijn er jaren ouder door geworden. [...] Onlangs is besloten dat bibliotheken open mogen, maar over buurthuizen geen woord."
- Volgens Trouw staat de Japanse regering onder druk om de Olympische Spelen niet door te laten gaan vanwege een toenemend aantal coronabesmettingen. Naar verwachting verlengt premier Yoshihide Suga nog deze week de noodtoestand, de Japanse krant Asahi Shimbun (tevens sponsor) noemt dat besluit 'onvermijdelijk'. Volgens de Trouw legde de recente oproep van Asahi Shimbun om het toernooi af te gelasten 'gewicht in de schaal'. De regering houdt vol dat de Spelen veilig gehouden kunnen worden, maar dat is volgens de Japanse krant 'helaas niet de werkelijkheid'. De voorzitter van de Japanse unie van doktoren, Naoto Ueyama, laat vanochtend weten het te gevaarlijk te vinden om de Olympische Spelen te houden. Volgens hem bestaat het risico dat tijdens de Spelen een nieuwe 'olympische' mutant ontstaat. "We zijn op het punt aangekomen dat de internationale gemeenschap moet zeggen: dit moet stoppen." In haar commentaar stelt de NRC-redactie dat 'wie het gezond verstand laat prevaleren' niet anders kan concluderen dan het opnieuw afgelasten van de Olympische Spelen de enige juiste beslissing is.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

-

Informatiebehoefte

- Volgens Trouw staat de Japanse regering onder druk om de Olympische Spelen niet door te laten gaan vanwege een toenemend aantal coronabesmettingen. Naar verwachting verlengt premier Yoshihide Suga nog deze week de noodtoestand, de Japanse krant Asahi Shimbun (tevens sponsor) noemt dat besluit 'onvermijdelijk'. Volgens de Trouw legde de recente oproep van Asahi Shimbun om het toernooi af te gelasten 'gewicht in de schaal'. De regering houdt vol dat de Spelen veilig gehouden kunnen worden, maar dat is volgens de Japanse krant 'helaas niet de werkelijkheid'. De voorzitter van de Japanse unie van doktoren, Naoto Ueyama, laat vanochtend weten het te gevaarlijk te vinden om de Olympische Spelen te houden. Volgens hem bestaat het risico dat tijdens de Spelen een nieuwe 'olympische' mutant ontstaat. "We zijn op het punt aangekomen dat de internationale gemeenschap moet zeggen: dit moet stoppen."
- In zijn talkshow geeft host Beau van Erven Dorens gisteravond aan dat hij aan de beurt is voor een vaccinatie en dat hij gevraagd heeft of de GGD hem live in zijn talkshow wil vaccineren. Beau zegt dit te willen doen om mensen die twifelen over de streep te halen. 'Helaas', geeft Beau aan, 'wil de GGD dat niet omdat de zij bang is dat mensen dan verwachten dat ze bij iedereen langskomen voor de vaccinatie'. Aan tafelgast Ernst Kuipers (LNAZ-voorzitter) vraagt Beau of hij hem dan zou willen vaccineren. Die geeft aan dat te kunnen doen als er 'genoeg' vaccins per week geleverd worden.
- Burgemeester Femke Halsema laat weten dat de GGD Amsterdam na bron- en contactonderzoek 16 besmettingen heeft gevonden die gerelateerd kunnen worden aan de viering van het kampioenschap van Ajax op 2 mei. Door het gebruik van zelftesten ligt het werkelijke aantal besmettingen die gelinkt kunnen worden aan de viering vermoedelijk hoger.

Vaccinatiecampagne

- Reuters weet vanochtend te melden dat Duitse onderzoekers de oorzaak denken te hebben gevonden voor de zeldzame trombose bij mensen die gevaccineerd zijn met de coronavaccins van AstraZeneca en Janssen. De onderzoekers denken dat vaccins die adenovirusvectoren gebruiken - verkoudheidsvirussen die worden gebruikt om vacciniemateriaal af te leveren - een deel van hun lading naar de kern van cellen sturen, waar enkele instructies voor het maken van coronavirus-eiwitten verkeerd kunnen worden gelezen. De resulterende eiwitten zouden mogelijk bloedstolselaandoeningen kunnen veroorzaken bij een klein aantal ontvangers, suggereren ze.
- In België worden inwoners van 40 jaar en jonger uit voorzorg niet meer gevaccineerd met het Janssen-vaccin. Dat besluit kwam nadat een 37-jarige vrouw die met het middel was ingeënt was overleden. EMA gaat het sterfgeval onderzoeken.

- Lareb heeft tot nu toe nog geen meldingen ontvangen van mensen die met het Janssen-vaccin zijn ingeënt (op dit moment 150.000 mensen) en last hebben van bloedstolsels (trombose) in combinatie met een laag aantal bloedplaatjes.
- Gisteren kregen spelers van het Nederlands elftal in Zeist de mogelijkheid zich te laten vaccineren. De KNVB had daar bij de overheid op aangedrongen. Bondscoach Frank de Boer en bondsarts Edwin Goedhart adviseerden de spelers zich te laten injecteren. Toch besloten zes van de vijftien aanwezige spelers dat niet te doen. "Sommige spelers hebben al corona gehad. Het was op vrijwillige basis. Ik kan niet iemand dwingen een spuit in zijn lichaam te laten zetten", zei De Boer op een persconferentie. Zelf liet hij zich direct daarna wel vaccineren, in Hoorn. De EK-gangers die er de afgelopen drie dagen nog niet bij waren in de Zeister bossen, krijgen niet meer de mogelijkheid zich alsnog te laten vaccineren. Vrijdag verzamelen zij zich. "Nee, dat doen we niet meer. Als iemand van die spuit dan ziek, zwak of misselijk wordt, is onze voorbereiding nog korter. We gaan niet gokken dat er vijf of zes koorts hebben. Dan kunnen we niet goed trainen." Het risico dat die 26 internationals thuis nu nog een coronabesmetting oplopen en dan in quarantaine moeten, wordt klein geacht. Sommige spelers zijn bij hun clubs in het buitenland al gevaccineerd. Wout Weghorst zit daar waarschijnlijk niet bij, schrijft Trouw; "De spits van VfL Wolfsburg zorgde eerder voor ophef toen hij via Instagramposts vraagtekens had gezet bij corona. Hij haalde de omstreden arts en complotdenkster Christiane Northrup aan."
- GGD GHOR Nederland bevestigt signalen binnen te krijgen vanuit meerdere GGD-regio's dat vaccinatiemedewerkers van de GGD regelmatig te maken krijgen met agressie en geweld. De GGD regio Utrecht gaf dinsdag aan dat agressie en uitspattingen van fysiek geweld in meerdere gevallen heeft geleid tot aangiftes, zo vertelt manager Tessa Rijntalder tegen RTV Utrecht. Precieze aantallen heeft ze niet, het gaat volgens haar om "een of twee handen vol". Volgens Rijntalder lopen de emoties soms ook hoog op bij teststraten en telefonisch bij de callcenters.
- Het RIVM schat in dat ruim één miljoen coronavaccinaties nog niet zijn geregistreerd in haar vaccinatieregister. De achterstand zou te wijten aan zorginstellingen en huisartsen die nog niet alle gezette prikken hebben doorgegeven.
- Het CBS meldt dat zo'n twee derde van de Nederlanders boven de zestien jaar in het eerste kwartaal van 2021 bereid was zich te laten vaccineren tegen het coronavirus. Ten tijde van het onderzoek was bovendien ongeveer 4% van de bevolking al gevaccineerd, wat de totale bereidheid op zo'n 71% brengt. De vaccinatiebereidheid loopt op met leeftijd en onderwijsniveau. 14% van de zestien-plussers geeft in het onderzoek aan zich niet te gaan laten vaccineren, 15% staat er neutraal tegenover.
- Onderzoekers van de afdeling Viroscience van het Erasmus MC in Rotterdam trekken de conclusie dat afweer tegen het coronavirus die wordt opgewekt bij vaccinatie of een doorgemaakte besmetting een goede bescherming geeft tegen zorgwekkende virusvarianten. De resultaten zijn woensdag gepubliceerd in het vakblad Science Immunology. "Varianten van het virus kunnen deels ontsnappen aan de antistoffen die gevormd zijn na vaccinatie of een doorgemaakte infectie", zegt arts-microbioloog Corine Geurts. "Maar in ons onderzoek zagen we dat die varianten niet ontsnappen aan een andere component van de immuniteit, de T-cellen. Dat deel van de afweer wordt niet verzwakt door virusvarianten en dat is goed nieuws." De conclusies zijn nu nog beperkt tot twee virusvarianten (de Britse en Zuid-Afrikaanse) en één vaccin (BioNTech/Pfizer). Geurts van Kessel verwacht dat de resultaten hetzelfde uitpakken bij andere varianten en vaccins.

Onderzoek

- Nadat gisteren al bekend werd dat Anthony Fauci het laboratorium-scenario niet uitsluit, blijkt dat de Amerikaanse president Biden zijn inlichtingendiensten opdracht heeft gegeven 'zwaar in te zetten' op onderzoek naar de oorsprong van het corona-virus. Ze krijgen daar negentig dagen de tijd voor. De inlichtingendiensten zijn op dit moment verdeeld, zegt Biden. Het virus zou van mens naar dier kunnen zijn overgedragen, maar het zou net zo goed uit het beruchte laboratorium in Wuhan kunnen zijn gekomen. Het laboratorium scenario zou eerder nog afgewezen zijn. Voormalig president Trump heeft wel eerder beweerd dat het virus uit een lab kwam, maar kreeg daar destijds veel kritiek op. Marion Koopmans reageert: "Wij hebben steeds gezegd: er zijn een aantal mogelijke routes, inclusief de herkomst uit een laboratorium. Maar na alles wat wij gezien hebben, vinden we die route het minst waarschijnlijk. Als de Amerikanen echt andere informatie hebben, moet daar uiteraard naar worden gekeken". Vanwege de 'hernieuwde discussie over de oorsprong' verwijderd Facebook verwijderd niet langer berichten waarin staat dat het coronavirus door de mens is ontwikkeld.
- Onderzoekers van UMC Groningen en Amsterdam UMC hebben ontdekt dat mensen die meer vet in en tussen hun spieren hebben, 20% meer kans hebben om te overlijden aan corona dan mensen met een vergelijkbaar postuur.
- Uit een vergelijking tussen 169 basisscholen in de Amerikaanse staat Georgia door de Amerikaanse CDC, blijkt dat extra ventilatie, zoals ventilatoren of tegen elkaar geopende ramen en deuren, op school tot wel één op de drie coronainfecties kunnen voorkomen. Op de scholen zonder extra aandacht voor luchtverversing, raakten in een maand tijd ongeveer 4 op de 500 kinderen besmet. Op de 'ventilatiescholen' waren dat er ongeveer 3 op de 500. Nog gunstiger zijn de cijfers op scholen waar men daarnaast ook luchtzuiveringsinstallaties of virusdodende uv-Installaties installeerde. Daar raakten half zoveel kinderen geïnfecteerd met het coronavirus. Op scholen waar de leraren en stafleden verplicht een mondkapje droegen, waren 37% minder besmettingen. Op de ruim dertig onderzochte scholen waar de tafeltjes meer dan twee meter uit elkaar stonden, vond men nauwelijks minder besmettingen dan op de scholen waar dat niet het geval was. Ook maakte het geen verschil of er spatschermen tussen de tafeltjes waren aangebracht. In Georgia vonden de Amerikaanse onderzoekers in de 86 scholen waar men de ramen en deuren open had nog altijd 234 besmettingen. Zelfs op de scholen met hippe extra's zoals virusdodende lampen en medische luchtfilters, raakten in de maand dat het onderzoek duurde 62 kinderen besmet.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- -

Betekenisgeving

- 'Alle seinen op groen' melden media nadat bekend wordt dat de volgende reeks versoepelingen vervroegd ingaat. De Volkskrant en Trouw halen de uitspraak van minister De Jonge -"wat moet stijgen, stijgt, wat moet dalen, daalt"- aan om de versnelling uit te leggen. Ook AD wijst op 'hard dalende' besmettings- en ziekenhuiscijfers. Met dit besluit zou het kabinet ingaan tegen het advies van het OMT om stap 3 van het openingsplan 9 juni te houden. De reactie van minister De Jonge daarop komt alleen terug in het AD: de cijfers verbeteren alleen maar en het 'bovendien maar om een aantal dagen verschil gaat'. De Telegraaf gooit het over een andere boeg en kopt 'Waar doen we het nog voor?'. De krant kijkt al verder dan de aankomende versoepelingen en stelt dat 'komende zomer toch met veel mitsen en maren omkleed' is, omdat evenementen in de zomer 'op de tocht' zouden staan of 'toch een testbewijs' vereisen.
- De Telegraaf spreekt met **hoogleraar klinische virologie Louis Kroes (LUMC)** en **hoogleraar medische microbiologie Bert Niesters (UMCG)** over het nut van maatregelen in de zomer. Kroes zegt dat volle pleinen rondom de EK-wedstrijden 'optisch geen goed idee' zijn, maar dat Koningsdag ons wel heeft geleerd dat evenementen buiten, op kleine schaal, juist een oplossing kunnen zijn. "De besmettingsclusters waar iedereen voor vreesde en schande over sprak, bleken vooral binnenshuis te zijn ontstaan", aldus Kroes. Ook Niesters ziet dat er snel al meer mogelijk blijkt te zijn, maar ziet ook de keerzijde: "Onder de jongeren zijn er ook tal van mensen met long covid, die echt langdurig klachten houden en soms niet meer kunnen werken." Ook vraagt hij zich af hoe representatief de besmettingscijfers nog zijn met alle vrije dagen die we achter de rug hebben en jongeren die denken minder risico te lopen.
- 'Alle seinen op groen' melden media nadat bekend wordt dat de volgende reeks versoepelingen vervroegd ingaat. De Volkskrant en Trouw halen de uitspraak van minister De Jonge -"wat moet stijgen, stijgt, wat moet dalen, daalt"- aan om de versnelling uit te leggen. Ook AD wijst op 'hard dalende' besmettings- en ziekenhuiscijfers. Met dit besluit zou het kabinet ingaan tegen het advies van het OMT om stap 3 van het openingsplan 9 juni te houden. De reactie van minister De Jonge daarop komt alleen terug in het AD: de cijfers verbeteren alleen maar en het 'bovendien maar om een aantal dagen verschil gaat'. De Telegraaf gooit het over een andere boeg en kopt 'Waar doen we het nog voor?'. De krant kijkt al verder dan de aankomende versoepelingen en stelt dat 'komende zomer toch met veel mitsen en maren omkleed' is, omdat evenementen in de zomer 'op de tocht' zouden staan of 'toch een testbewijs' vereisen. Via de social mediakanalen van VWS uit men zorgen over het Janssen-vaccin. Men blijft aangeven een ander vaccin (dan het Janssen- en AstraZeneca-vaccin) te willen. Ook via de social mediakanalen van minister De Jonge pleit men voor een vrije keuze van vaccins. Het gaat zowel om 60- en 64-jarigen als mensen die het Janssen-vaccin aangeboden krijgen.
- **KBO Brabant** -die spreekt namens **ANBO, KBO-PCOB, NOOM** en **Koepel Gepensioneerden**- meldt dat verscheidene seniorenverenigingen willen dat de gemeenschaps- en buurthuizen volledig opengaan. Gevaccineerde thuiswonende senioren willen volgens de organisatie meer vrijheden om elkaar te ontmoeten. "De vrijwilligers van de lokale seniorenverenigingen staan te popelen om de ontmoetingsactiviteiten in gemeenschaps- en buurthuizen weer op te starten. Zij zien in de praktijk wat de langdurige thuisisolatie betekent voor senioren; velen zijn er jaren ouder door geworden. [...] Onlangs is besloten dat bibliotheken open mogen, maar over buurthuizen geen woord."
- De **GGD Gelderland-Midden** maakt zich zorgen om groepen mensen in Gelderland die zich niet willen laten vaccineren. De GGD stuurt daarom medewerkers naar deze groepen toe om ze voor te lichten over het vaccin. Verantwoordelijk directeur Publieke Gezondheid Henk Brill licht toe: "Het gaat vaak om mensen die niet alleen de informatie misschien niet zo goed hebben begrepen, maar ook nog vaak een kwetsbare gezondheid hebben door de omstandigheden waarin ze leven..." Brill zegt zich ook zorgen te maken over totale vaccinatiegraad in Nederland."
- In haar commentaar stelt de **NRC-redactie** dat 'wie het gezond verstand laat prevaleren' niet anders kan concluderen dat het opnieuw aflassen van de Olympische Spelen de enige juiste beslissing is. "De wereldwijde gezondheidsbedreiging maak de Olympische Spelen tot een luxe die de wereld zich nu moeilijk kan veroorloven."